

מה היה הסוד מאחרי החנינה הפיתאומית, שהוענקה לאסיר־העולם עמוס אוריון (מימין) בהמלצת שופטו

דחות אחרי בריחתו של "השיכור". אולם חברת ברינקס הכחישה בתחילה כל מידע כזה. ולא נענתה לבקשתו של הסניגור להציג בפניו את הרישומים. רק בעירעור, כאשר ביקש הסניגור בקשה מיוחדת, להזמין את נציג ברינקס אשר יביא עמו את הרישומים, התגלה כי אמנם היה יומן כזה. איש ברינקס העמיד לרשות בית־המשפט את יומנו של המיבצען מיום הרצח. היוםן הסתיים בשעה 18.00 בדיוק. כל שיחה לא נרשמה אחרי שעה זו. אוריון טען שוב כי היומן שהוגש לא היה המקור. בחדר הרצח היו כתמי דם רבים, לכן סירב להאמין כי היומן הצה שהוגש לבית־המשפט הוא זה שהיה לי מראשותיו של המנוח בשעת הרצח. הוא גם טען כי היו רישומים נוספים, אצל העד מרדכי, שחייב היה לציין בהם את קריאת הטלפון שלו למיבצען, ואת שעתה המדויקת. השעונים בברינקס מאופסים ומעודכנים לעתים קרובות, וי לכן לא היתה יכולה להיות אפילו טעות של דקות ספורות. חברת ברינקס סירבה לשתף פעולה, ולא היתה כל דרך להכריח אותה. יתכן שהיא חששה לחשוף את דרכי פעולתה, לבל ישתמשו בהם שודדים בעתיד, או אולי היו לה סיבות אחרות. על כל פנים בעת העירעור לא התגלו כל ראיות נוספות, ובית־המשפט העלין לא שוכנע כי חלה טעות שיפוטית. בית־המשפט המחוזי הרשיע את עמוס אוריון על סמך הוזהו של איש־התחזוקה, שראה אותו בורח ואקדה שלוף בידו. השופטים האמינו לו, כי באותן שג"יות שבהן ראה את הבורח, הצליח "לצי" לס" את דמותו במוחו, והתיאור שנתן בחקירה הראשונה היה כל כך מדויק ש"חבריו של אוריון לעבודה זיהו אותו לפי תיאור זה. הוויכוח העיקרי היה אם האיש שראה דורון בורח היה בן העדה הספרדית, או אשכנזי. באחת החקירות אמר דורון, כי נדמה לו שהבורח היה ספרדי. על כך חקר אותו הסניגור ארוכות, כדי לשכנע את בית־המשפט שאוריון, יליד פולין,

נחקר עליידי המישטרה במרתף ברינקס, והוא חזר על תיאורו: "ראיתי בחור צעיר, בערך 1.80 מטר גובה, רזה ושחור־חר. שיער מלא עד הצוואר, מסורק לא־חור. לא חלק אלא קצת מתולתל. לבוש חולצת ג'ינס". התיאור הוליד זיהוי ספוגי טני מפי עובדי ברינקס שנכחו במקום, "זה עמוס!!" הם קראו. והתכוונו לעובד החדש בברינקס, עמוס אוריון.

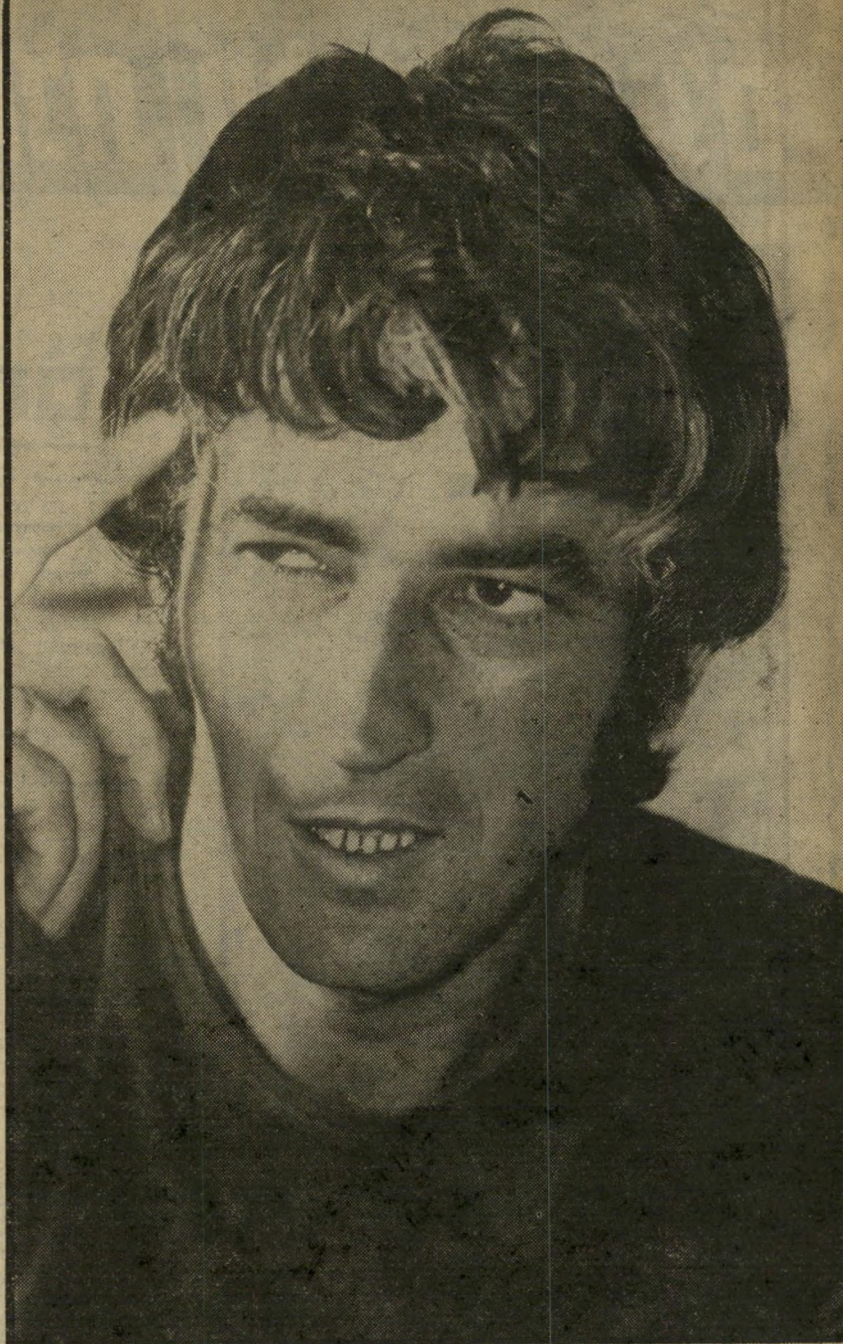
כל זה קרה בחודש אוקטובר, בשנת 1971. עמוס אוריון נתפס על סמך זיהוי זה, נעצר, נחקר והורשע בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב באשמת רצח בכוונה תחילה, וגם באשמת רצח למטרת שוד. הוא נידון למאסר עולם (העולם הזה 1783).

מיום מעצרו ועד ליום שיחרורו, ערב יום העצמאות, חזר עמוס בעקשנות על גירסתו כי איננו אשם, וכי לא הוא רצח את המיבצען. הוא היה כל כך נחוש בדע"תו, עד שסירב לבקש חנינה. "חנינה זה לאשמים, אני חף מפשע". משך תשע השנים שבהן ישב בכלא לא שקט גם יום אחד. הוא הגיש עירעור לבית המישפט העליון, וכאשר גם זה נדחה המשיך לא־סוף חומר למישפט חוזר, ולשם כך היה מגיש בקשות לבית־המשפט הגבוה לצדק כמעט כל חודש.

היכן

היומן המקורי?

לשנים של תיקנות ואכזבות עברו על עמוס בבית־הסוהר. הצפייה ל־עירעור, שבו חלה תיקנות רבות, נכזבה. פתאום קמה לו תיקונה חדשה ממקום בל־תי צפוי. בבית־סוהר בגרמניה הכריז שימעות ("כושי") רימון, כי הוא אשר רצה את איש ברינקס במיגדל שלום. אך גם הכרזה זו לא הביאה לאוריון את הישועה. הישועה באה לעמוס ממקור בלתי צפוי, שאין לו תקדים בהיסטוריה המישפטית בישראל. השופט העליון חיים כהן, שהיה אב בית הדין שדחה את עירעורו של

הראיות שנעלמו

אוריון בבית־המשפט העליון, הוא אשר התערב לטובתו. אחרי שראה חומר חדש שהתגלה בחקירות סניגורו של אוריון, דויד ליבאי, השתכנע השופט כי עובדות מסוימות שנקבעו בפסק־הדין הופרכו. כאשר הסתבר לשופט, שזכה בימים אלה בפרס ישראל למדע־המישפט, כי התגלו ספקות באשר לאשמתו של אוריון, פל מיומחו. הוא פנה לשר־המישפטים ואחרי שיחה ארוכה שיכנע אותו כי יש מקום להמתין את עונשו של אוריון ולשחררו ערב יום־העצמאות. אוריון היה אסיר ה־32 למדינה.

הגנתו של עמוס התבססה על 10 דקות הרגעים שבין השעה 18.30, שבה נראה בורח, לדברי דורון, כשבדיו אקדה שלוף, ועד 18.40, כאשר התקשר המנוח למיש"טרה והודיע על שוד. במשך זמן זה היתה עוד שיתף טלפנית אחת. בשעה 18.35 התקשר עובד ברינקס, אליהו מרדכי, אל המנוח והודיע לו כי מישלוח מסוים מה־שק"ם יתעכב. בשיחה זו היה המיבצען בריא ושלם, וקולו היה רגיל. הוא לא הודיע על שוד ולא על פגיעה כלשהי. אם אמנם נראה עמוס בורח בשעה 18.30 הרי ברור כי לא הוא שפגע בקורבן. שנים ארוכות טען אוריון כי חברת ברינקס מנהלת רישומים מדויקים, וכי ביומנו של המיבצען המנוח חייב וזיהו להיות רישומה של אותה שיחה — חמש

יכול היה להבין את ההרגשה של אדם הכלוא על לא עוול בכפו. בחודש אוקטובר 1971, במרתף החשוך למחצה של מיגדל שלום, רץ בחור גבהי קומה, בידו אקדה שלוף ומפיו נודף ריח אלכוהול חריף. צבי דורון, איש־תחזוקה של הבניין, הבחין בו כאשר היה שתי מדרגות לפניו, ושאל אותו: "לאן אתה רץ?" אך הצעיר לא ענה אלא המשיך במרוצתו, ונעלם אחרי העיקול במדרגות. מבוהל צילצל דורון לקצין־הביטחון של מיגדל שלום, ומסר לו כי שיכור מזויין נראה במדרגות של מרתף א'. הידיעה נרשמה ביומן בשעה 18.30 בדיוק, ומבואות הבניין נחסמו.

עשר דקות מאוחר יותר, בשעה 18.40, נתקבלה קריאה מבוהלת במוקד המישט"רה, וקול חלוש אמר: "שוב פעם, זה ברינקס, שודדים אותי בכל־בו שלום". הקול נחלש עד שנעלם והשוטר שמע את טריקת השופרת.

ניידת הגיעה למקום שלוש דקות אחר־רי שהתקבלה הקריאה במוקד. השוטרים נעזרו באנשי ברינקס שהגיעו כדי למצוא בסבך המרתפים את המיתקן של חברת ברינקס. ושם, מחוץ לדלת הכניסה למיתקן, שכב מתבוסס בדמו דב לבני, המיבצען של חברת ברינקס. הוא נורה מטווח קצר ביותר באקדה בראשו, ומת אחרי דקות ספורות. דורון, שראה את השיכור עם האקדה,

כ־7 גופו נדרך כחיה בשעת מצוקה. ניתן היה להבחין במתח בכל אחד משריריו. עיניו הקטנות ריצדו בעצבנות בארובותיהן. המבט שנשקף מהן הביע פחד ותוקפנות כאחד. בין־רגע חזרו ועלו לפניו תשע שנות המאסר. אסיר־העולם, שיצא לחופשי בשבוע שעבר, אחרי שקיבל חנינה, הפך לפתע שוב אסיר. זה קרה בערב יום־העצמאות, יומיים אחרי שעמוס אוריון שוחרר ממאסרו. הוא שב אל חניון הרכב, במרתף מיגדל שלום בתל־אביב, שם התרחשו השוד והרצח, אשר עליהם נדון למאסר־עולם. מטר רתו היתה להתחיל בחקירה שהציב לעצ"מה, כדי להוכיח את חפותו מפשע. היתה כבר שעת אחר־צהריים מאוחרת. עמוס לא ידע כי שערי החניון עומדים להיסגר. כאשר גילה זאת, הית כבר מאוחר — הוא נשאר כלוא במרתף.

שיכור

מזויין

המצוקה לא נמשכה. כאשר התאושש מן ההלם הראשוני, מצא עמוס פתח יציאה אחר ועלה אל הרחוב. אולם נראה היה כי אותן שניות מועטות, שבהן חש שוב כאסיר, נדמו כעשר השנים שבילה בכלא. ואולי אפילו יותר. מי שעמד באר תה שעה לייד עמוס, והבחין בהתרגשותו,

אוריון על ספסל־הנאשמים
— תזכרלא